

Sygn. akt I CSK 996/22

POSTANOWIENIE

Dnia 10 czerwca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Grzegorzcyk

w sprawie z powództwa J. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej w G.

przeciwko Uniwersytetowi [...] w G.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 10 czerwca 2022 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 9 marca 2021 r., sygn. akt I AGa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, będącej nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującym od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o

charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (przyczyn kasacyjnych).

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący Uniwersytet [...] w G. powołał się na istotne zagadnienia prawne i potrzebę wykładni przepisów prawnych dotyczących kwalifikowania środków finansowych zatrzymywanych przez generalnego wykonawcę, jako stronę umowy o roboty budowlane, w kontekście solidarnej odpowiedzialności inwestora wynikającej z art. 647¹ k.c. w brzmieniu poprzedzającym wejście w życie ustawy z dnia 7 kwietnia 2017 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ułatwienia dochodzenia wierzytelności (Dz. U. poz. 933). Wskazał również na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej.

Analiza wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwalała uznać, aby skarżący, mimo obszerności przedstawionej argumentacji, wykazał twierdzone przyczyny kasacyjne.

Powołanie się na istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) wymaga sformułowania problemu prawnego i uzasadnienia, że ma on precedensowy (nowy) charakter lub znaczenie dla rozwoju prawa. Problem ten powinien odnosić się do konkretnych przepisów prawa i zostać ujęty w sposób abstrakcyjny, a zarazem wiązać się z rozpoznawaną sprawą; konieczne jest przy tym wskazanie argumentów, które prowadzą do jego rozbieżnych ocen (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, niepubl., z dnia 10 kwietnia 2014 r., IV CSK 623/13, niepubl., z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, niepubl., z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, niepubl.). We wniosku nie sformułowano jednak zagadnienia, które odpowiadałoby powołanym wymaganiom. Przekonanie skarżącego, że „(...) relatywizowanie solidarnej odpowiedzialności inwestora do globalnej kwoty danej umowy podwykonawczej, a nie (...) do elementów przedmiotowo istotnych umowy o roboty budowlane” prowadzi do rozbieżnych ocen w orzecznictwie i obciążania inwestora ekonomicznym ciężarem umów zabezpieczających, nie dowodzi tego, iż w sprawie rozstrzygniętej zaskarżonym

wyrokiem występuje istotne zagadnienie prawne, wymagające wypowiedzi ze strony Sądu Najwyższego. Ponadto, zwrócenie uwagi na rozbieżności w orzecznictwie stoi w opozycji do wymagania, aby zagadnienie prawne miało „nowy”, precedensowy charakter. We wniosku nie wyjaśniono także, z jakich przyczyn problem wpływu na odpowiedzialność solidarną inwestora pochodzenia środków przeznaczanych na zabezpieczenie roszczeń rękojmiowych i gwarancyjnych nie może być rozstrzygnięty w oparciu o dotychczasowy, szeroki, dorobek orzecznictwa i nauki na tle art. 647¹ k.c.

W pozostałym zakresie wywody wniosku zmierzały nie tyle do wykazania, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, lecz zaprezentowania – ze wskazaniem na rozbieżności w orzecznictwie – własnego stanowiska skarżącego, negującego solidarną odpowiedzialność inwestora za zapłatę podwykonawcy wynagrodzenia zatrzymanego uprzednio przez głównego wykonawcę w sytuacji, w której podstawą zatrzymania wynagrodzenia było zabezpieczenie roszczeń z rękojmi i gwarancji.

Problematyka ta była wielokrotnie analizowana przez Sąd Najwyższy. Za utrwalone w świetle nowszej judykatury trzeba uznać stanowisko, że odroczenie płatności wynagrodzenia do czasu upływu terminu rękojmi lub gwarancji nie zwalnia inwestora od odpowiedzialności przewidzianej w art. 647¹ k.c. za tę część wynagrodzenia (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2018 r., I CSK 349/17, niepubl. i z dnia 12 marca 2021 r., V CSKP 14/21, niepubl.; postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2020 r., IV CSK 395/19, niepubl. i z dnia 8 maja 2020 r., III CSK 279/19, niepubl.). Kwestia, czy w okolicznościach sprawy doszło do odroczenia płatności wynagrodzenia, czy też do nawiązania przez strony odrębnego stosunku prawnego, skutkującego częściowym wygaśnięciem roszczenia o zapłatę wynagrodzenia i – ewentualnie – powstaniem w to miejsce roszczenia podwykonawcy opartego na innej podstawie, pozostającej poza zakresem zastosowania art. 647¹ k.c., stanowi kwestię wykładni postanowień konkretnej umowy stron (por. powołane wyroki Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2018 r., I CSK 349/17 i z dnia 12 marca 2021 r., V CSKP 14/21; zob. też postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 czerwca 2021 r., I CSK 221/21,

niepubl.), której dokonanie – w zgodzie z dyrektywami wynikającymi z art. 65 k.c. – należy przede wszystkim do sądów *meriti*. Materia taka siłą rzeczy nie może stanowić podłoża przyczyny kasacyjnej, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., zważywszy, że przez rozbieżność w orzecznictwie w rozumieniu tego przepisu należy rozumieć istnienie zróżnicowanych albo sprzecznych rozstrzygnięć w sprawach o takich samych lub bardzo podobnych stanach faktycznych, nie zaś odmienność orzeczeń wynikającą z bogactwa stanów faktycznych, w których orzeczenia te zapadają. W postanowieniu z dnia 31 stycznia 2020 r., V CSK 382/19, niepubl., dotyczącym analogicznego problemu, Sąd Najwyższy zwrócił uwagę, że w każdym konkretnym wypadku niezbędna jest oddzielna diagnoza dotycząca charakteru, cech i skutków zawartej przez strony umowy oraz innych elementów istotnych do rozstrzygnięcia sporu, zatem odmienność orzeczeń, nawet w podobnych wypadkach, nie oznacza przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. rozbieżności w orzecznictwie sądów wywołujących potrzebę wykładni prawa; przeciwnie, w tym wypadku taka uniwersalna wykładnia nie jest możliwa.

Powołane przez skarżącego argumenty na rzecz preferowanej przezeń interpretacji powinny być w związku z tym rozważane każdorazowo na tle konkretnej sprawy, nie zaś w kontekście pożądanej zmiany „kierunku” orzecznictwa, bazującego na analizie konkretnych umów.

Skarga kasacyjna nie była również oczywiście uzasadniona. Sąd Apelacyjny, odwołując się do materiału sprawy wyjaśnił, że częściowa odmowa wypłaty wynagrodzenia przez pozwanego nie wynikała z woli ograniczenia akceptu dla postanowień umowy podwykonawczej, a w konsekwencji określenia kwotowych granic odpowiedzialności przy świadomości podwykonawcy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 31 sierpnia 2018 r., I CSK 556/17, niepubl.), lecz z przekonania, podtrzymywanego w postępowaniu sądowym, lecz niepodzielonego przez Sąd Apelacyjny – że zatrzymana przez głównego wykonawcę kwota nie miała charakteru wynagrodzenia za roboty budowlane. We wniosku nie powołano argumentów, które pozwalałyby uznać to stanowisko – w świetle wiążącej Sąd Najwyższy podstawy faktycznej zaskarżonego wyroku – za błędne w stopniu prowadzącym do wydania oczywiście i w sposób widoczny *prima vista* wadliwego

wyroku, czego wymaga przyczyna kasacyjna określona w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52, z dnia 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156 i z dnia 15 czerwca 2018 r., III CSK 38/18, niepubl.).

Jakkolwiek na etapie orzekania o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania Sąd Najwyższy bada wyłącznie wnioszek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienie, ubocznie należało zwrócić uwagę, że formułując zarzuty naruszenia art. 382 w związku z art. 378 § 1 k.p.c. i art. 233 § 1 k.p.c. skarżący zmierzał w istocie do podważenia oceny dowodów i ustaleń faktycznych poczynionych przez Sądy *meriti*, co w postępowaniu kasacyjnym jest niedopuszczalne (art. 398³ § 3 w związku z art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

a.s.